

odru minulega leta

Ljubezen do modrosti

»Na krogovem obodu sta začetek in konec skupna,« ponavlja za Heraklitom in takoj nato parafrazira Wittgensteina, ko pravi, da o tistem, o čemer ne moremo govoriti, o tem moramo govoriti vedno znova.

Filozof, esejist **Marko Uršič**. Zanj se filozofija začneja z zvenom tišine, ki ga poskuša potem vedno znova uglasiti v večno trajajoče akorde besed. Zato tudi sledi Adornu, ki mu je bila pri iskanju ustrezne filozofske metodologije prej vodnica glasba kot pa znanost, in zapiše, da »filozofija ne bi smela samo sebe reducirati na kategorije, ampak bi se morala vedno znova komponirati«. Iz te kompozicije, iz tega kontrapunkta je zazvenela tudi glasba Uršičevega filozofskega esejja in hkrati njegovega knjižnega prvenca (Znamenja, Obzorja Maribor), ki mu je izšel letos in katerega simbolični naslov je — **Enivetok**.

Simboličen zaradi tega, ker v svoji pomenskosti razkriva avtorjevo izhodišnico pri spraševanju po totalnosti in hkrati tudi osrednjo točko esejja, ki jo vidi v »realizirani« celovitosti (smrti), hkrati pa jo skuša, v nasprotju s Heideggerjevo eksistencialistično razlago iz »Sein und Zeit«,

misliti zgodovinsko, s pomočjo Hegla, Adorna, itd.

Torej? Enivetok je .otok v Tihem oceanu, kjer so Američani v letih med 1948 in 1956 preizkušali učinke atomskih bomb z vsemi strahotnimi posledicami na živalih in rastlinju. Ime tega nesrečnega otoka tako, vsaj posredno, najavlja avtorjevo osrednjo misel, kako je človek s pomočjo znanosti in tehnologije v svojem »dialogu« z naravo prišel na rob tistega dokončnega brezdnega (ničnega), ko zmore uničiti tako njo kot samega sebe.

Zato Marko Uršič sledi Adornu pri udejanju filozofije v glasbo in ne v znanost, v komponiranje, v kontrapunkcijo in ne v redukcijo kategorij. Zanj je filozofija še vedno ljubezen do modrosti, filozofski tekst pa naj bi se, če je avtentičen, bral z enako notranjo svobodo, kot beremo romane ali drame, (seveda so tudi resnični romani in drame v svoji notranji zgradbi podobni filozofskim besedilom).

Pravzaprav je esejistika eno njegovih najpomembnejših ustvarjalnih torišč. Filozofske eseje je že objavjal v Antroposu pa v Problemih, da pa od esejja resni daleč do proze, potrjuje kar sam s svojimi novelami v Sodobnosti, Problemih in Novi reviji. Po drugi strani pa esej spet ni tako daleč od kritičnega pisanja, da Uršič med svojim tri leta trajajočim novinarjenjem v kulturni redakciji Dela, kjer mu je bila na-

Marko Uršič

loga »pokrivati« področje znanosti, ne bi z recenzijskimi zapisi spremljal tudi pomembne filozofske in sploh družboslovne tvornosti.

Življenjskega potovanja pa ne opredeljujejo leta (šteje jih enaintrideset) temveč kompleksnost mišljenja in bivanja. Iskane v univerzumu, kjer se, kot pravi Platon, ljudje, ki se resnično oklepajo filozofije, neposredno in sami od sebe pripravljajo na smrt. To celovitost Uršič išče in potrjuje, denimo, tudi v literaturi. Predvsem pa seveda to celovitost išče v filozofiji sami, v ljubezni do modrosti, ki še sama po sebi odklanja tisto, čemur sam pravi »hipertrofija eruditizma«. In tu je prvi krog sklenjen.

MITJA KOŠIR